

Smernica FSC č. 3

Regulácia erózie, poškodzovania porastov, minimalizácia mechanických narušení, ochrana vodných zdrojov

platnosť od: 1.1.2025

platnosť do: zrušenie

publikované: www.realforest.sk, 15.2.2025

smernicu vytvoril: Ing. Vladimír Rybár

smernicu schválil: Ing. et Ing. Jerguš Rybár, PhD.

ruší sa:

táto Smernica dopĺňa:

Prílohy:

Číslo verzie	Názov	Účinnosť od	Schválené kým
1.0	Smernica FSC č. 3 Regulácia erózie, poškodzovania porastov, minimalizácia mechanických narušení, ochrana vodných zdrojov	1.1. 2025	Konateľ

Úvod

Táto smernica poskytuje jasné pravidlá a odporúčania definované spoločnosťou Real Forest s.r.o. pre výstavbu lesnej cestnej siete a sprístupňovanie porastov s cieľom minimalizovať environmentálne dopady a zachovať prírodné hodnoty. Poskytuje rámec pre minimalizáciu rizík pri hospodárení v lesoch s dôrazom na ochranu pôdy, lesných porastov a vodných zdrojov

1. Dôvod existencie a potreby Smernice

Základným dôvodom pre existenciu tejto Smernice je požiadavka Slovenského štandardu FSC 2024 **FSC-STD-SVK-01-2023 SK** (konkrétne indikátor 6.5: „Je potrebné písomne vypracovať a realizovať smernice týkajúce sa regulácie erózie, minimalizácie poškodzovania lesných porastov pri ťažbe a výstavbe ciest, minimalizácie iných mechanických narušení a ochrany vodných zdrojov.“), ktorý platí pre všetkých vlastníkov certifikovaných majetkov. Táto smernica vychádza z prílohy C Štandardu.

2. Monitoring stavu sprístupnenia porastov a erózie

Vykonáva sa priebežne za účelom vyhodnotenia stavu sprístupnenia porastov a rizík súvisiacich s eróznymi procesmi. Za účelom hodnotenia sa priebežne aktualizuje vektorová vrstva s názvom „CESTY_A_LINKY“ s atribútmi „DLZKA“, „TYP_CESTY“, „STAV_CESTY“, „POVRCH_VOZOVKY“, „SIRKA_VOZOVKY“ a „POZNÁMKA“, vektorová vrstva s názvom „CESTNE_OBJEKTY“ s atribútom TYP_OBJEKTU a STAV_OBJEKTU a vektorová vrstva „NEGATÍVNE_JAVY“ s atribútmi „JAV“ a POZNAMKA“. V rámci týchto vrstiev sa pri terénnej pochôdzke priebežne zaznamenávajú všetky existujúce, navrhované a novo-vybudované prvky sprístupnenia porastov, ktoré môžu negatívne ovplyvniť eróznú bilanciu spravovaného územia. Vrstvy „CESTY_A_LINKY“, CESTNE_OBJEKTY sa udržiavajú v aktuálnom stave.

3. Erózia súvisiaca so sprístupňovaním lesných porastov

Najčastejším prejavom erózie v súvislosti s lesným hospodárstvom je poškodenie pôdneho krytu lesnou technikou následná degradácia a odnos vrchných pôdnych horizontov, vznik erózných rýh, neskôr strží a výmoľov (najmä v hornatých regiónoch s flyšovým podložím). Najrizikovejšou činnosťou v lesnom hospodárstve z pohľadu erózie, je približovanie dreva a samotné sprístupňovanie lesných porastov výstavbou ciest a vytváraním približovacích trás.

Spoločnosť Real Forest s.r.o. sa za účelom minimalizácie erózie v ťažbovo - dopravnom procese riadi týmito odporúčaniami.

- Na plánovanie sprístupňovania lesných porastov sú využívané podrobné mapové podklady pracujúce s digitálnym modelom terénu, ktoré umožňujú vysokú efektivitu využitím existujúcich prírodných aj umelo vytvorených reliéfnych štruktúr a depresíí (staré lesné cesty, úvozy, lavice, terasy a pod.) Uplatňuje sa pravidlo minimálnej dĺžky približovacích trás pri súčasnom splnení požiadaviek sprístupnenia v závislosti od plánovanej technológie.
- Dáva sa prednosť rekonštrukcii a využívaniu už existujúcich lesných ciest pred budovaním nových, ak nie sú z ekologického hľadiska rizikové.

- V prípade budovania odvozných lesných ciest sa uprednostňujú sypané kamenné cesty s priepustným povrchom výrazne strechovitého profilu odvádzajúce vodu do oboch strán. Cesty s uzavretým povrchom (asfaltové, betónové) sa budujú len v prípade, že iné technológie nezaručujú funkčnosť alebo ak iné záujmy výrazne prevládajú, a zároveň nedôjde k výraznejšiemu narušeniu vodného režimu.
- Nespevnené lesné cesty (zvážnice) majú vo svahu pravidelne (maximálne každých 150 m podľa sklonu a typu povrchu) inštalované zemné odrážky alebo prieľahy na odvádzanie vody. V prípade potreby budú pre zamedzenie ďalšieho povrchového odtoku v príľahlom lesnom poraste budované neinvestičné opatrenia ako zasakávacie jamy alebo tône. Aplikácia týchto opatrení nesmie znefunkčniť prejazdnosť účelových komunikácií.
- Prevencia spočíva v opatreniach zabezpečujúcich rozptýlenie povrchového odtoku a jeho vsakovanie priamo v poraste aj s využitím digitálneho modelu terénu a znalostí o stanovišti.
- Minimalizovať pohyb približovacej a vývoznej techniky v smere po spádnici. V takomto prípade využiť biomasu nehrúbia ako ochrannú vrstvu pred vytvorením podmienok pre vznik erózných rýh (koľaje, utlačená pôda so zníženou vsakovacou schopnosťou, líniové odstránenie hrabanky v smere po spádnici)
- Ak v súvislosti s približovaním dreva vznikajú podmienky podporujúce tvorbu erózných rýh, takéto línie musia byť prerušené bezodkladne po ukončení prác v poraste alebo pred očakávanými zrážkami.
- Odvodňovacie, vsakovacie aj rozptyľovacie prvky lesnej cestnej siete musia byť priebežne kontrolované a udržiavané vo funkčnom stave.
- Ak je to možné ťažba a približovanie, sa v rizikových územiach vykonáva počas sucha alebo mrazov.
- Mechanizácia musí byť zvolená podľa terénnych podmienok. Uprednostňuje sa približovanie bez kontaktu s terénom (vyvážanie).
- V prípade zistenia začínajúcej erózie sa bezodkladne analyzujú a upravujú pracovné postupy a zabezpečuje sanácia.
- Nadbytočné cesty a trasy sa asanujú a zalesnia alebo ponechajú sukcesii.

4. Poškodzovanie lesných porastov a ochrana pôdy

Všetky činnosti vykonávané v lesných porastoch priamo alebo nepriamo, pozitívne alebo negatívne a s rôznou intenzitou, ovplyvňujú procesy a základné zložky lesného ekosystému. Spoločnosť Real Forest s.r.o. za účelom minimalizácie poškodzovania lesných porastov a ochrany lesného pôdneho krytu sa riadi týmito odporúčaniami.

1. Dôkladný výber techniky a technológií vzhľadom na všetky známe charakteristiky, špecifiká a doterajšie skúsenosti.
2. Kontrola činností dodávateľov zahŕňa dôsledné preberanie úprav pracoviska po ukončení prác.

3. Väčšina plánovaných ťažieb sa vykonáva v období so zníženým tokom miazgy alebo zvýšenou snehovou pokrývkou.
4. Ťažba sa vykonáva smerovou stínkou k približovacím trasám a technológie musia minimalizovať erózne ryhy a zhutnenie pôdy.
5. Ťažká technika sa pohybuje výlučne po určených trasách
6. Ak je to možné frekvencia pohybu ťažbovej a približovacej techniky sa v rámci siete približovacích trás rozloží diferencovane vzhľadom na únosnosť podkladu tak aby sa minimalizovalo zhutnenie pôdy na dočasných približovacích trasách a zamedzilo poškodeniu trvalej cestnej siete zvýšenou koncentráciou prejazdov.
7. Proti poškodeniu sa odporúča používať kolopásky na vyvážacích súpravách a chrániť stromy na zlomových bodoch približovacích trás.
8. Pri prevádzke lanovky sa zabráňuje poškodeniu stromov vhodným kotvením.

5. Ochrana vodných zdrojov

Spoločnosť Real Forest s.r.o. považuje ochranu vodných zdrojov v širšom kontexte spolu s podporou vodozadržnej schopnosti lesa za jednu zo svojich hlavných priorít. Vnímame rastúcu pálčivosť tejto témy a nepokoj zo strany verejnosti smerom k lesnému hospodárstvu aj v súvislosti prejavmi klimatických zmien. Pri aplikovaní svojich politík v lesnom manažmente preto kladieme dôraz na dodržiavanie týchto zásad.

1. Pracovníci musia byť oboznámení s postupmi pri ohrození vodných zdrojov.
2. Lesnícke činnosti najmä ťažba a približovanie sa v blízkosti vodných zdrojov a tokov vykonávajú len v obzvlášť odôvodnených prípadoch.
3. Práce v blízkosti vodných zdrojov sa vykonávajú s maximálnou opatrnosťou, pričom sa rešpektujú ochranné pásma a podmienky používania technológií a chemikálií.
4. Mechanizácia môže prekračovať vodné toky len na určených miestach.
5. Pri hrozbe znečistenia vodných zdrojov sa kontaktuje správca vodného zdroja a konzultuje sa pracovný postup.
6. Prevádzkové kvapaliny sa dopĺňajú mimo ochranných pásiem vodných zdrojov.